ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

21-29 Νοεμβρίου 2026

Το 2026, η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Μείωσης Αποβλήτων (EWWR) εστιάζει στην **Επάρκεια Πόρων (Material Sufficiency)**, μια δυναμική προσέγγιση για τη μείωση των αποβλήτων, η οποία μας καλεί να επανεξετάσουμε πόσο καταναλώνουμε, τι πραγματικά χρειαζόμαστε και πώς οργανώνουμε τα συστήματα παραγωγής και κατανάλωσής μας.

Με απλά λόγια, **επάρκεια** σημαίνει: ***εστιάζουμε σε όσα πραγματικά χρειαζόμαστε για να ζούμε καλά και να οργανώνουμε τις κοινωνίες μας ώστε να καλύπτουν αυτές τις ανάγκες χρησιμοποιώντας λιγότερους πόρους***.

Η επάρκεια θέτει την ευημερία στο επίκεντρο εστιάζοντας στις ανάγκες των ανθρώπων. Δίνοντας προτεραιότητα στην ποσότητα, το επίπεδο και τη φύση των αγαθών και των υπηρεσιών που απαιτούν πόρους, η **επάρκεια** διαφέρει από την **αποδοτικότητα**, η οποία αφορά τη μείωση της σχετικής ποσότητας πόρων που απαιτείται για την παροχή ενός συγκεκριμένου αγαθού ή μιας υπηρεσίας μέσω τεχνολογικών λύσεων.

Υπηρεσίες και χώροι εργασίας πιο κοντά στις κατοικίες, επαρκείς υποδομές δημόσιων μεταφορών, προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές για όλους, μεγέθη οχημάτων προσαρμοσμένα στις πραγματικές ανάγκες, κοινόχρηστοι χώροι σε κτίρια και αποτελεσματικότερη κατανομή των χώρων κατοικίας που αποφεύγει τόσο την υπερβολική όσο και την ανεπαρκή χρήση τους, ρούχα καλύτερης ποιότητας, προϊόντα με μεγαλύτερη διάρκεια ζωής, περισσότερα τρόφιμα φυτικής προέλευσης και επαρκής πρόσβαση όλων σε πόσιμο νερό - όλα αυτά συνδέονται με την επάρκεια.

Γιατί η επάρκεια είναι σημαντική σήμερα

Η Κυκλική Οικονομία έχει συμβάλει σε σημαντική πρόοδο στη βιώσιμη διαχείριση των πόρων. Ωστόσο, πολλές πρωτοβουλίες εξακολουθούν να επικεντρώνονται στη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων συστημάτων, τα οποία βασίζονται στο παραδοσιακό γραμμικό οικονομικό μοντέλο, αντί να μειώνουν τη συνολική ζήτηση για υλικά.

Εάν η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων δεν αποτελέσει προτεραιότητα, δε θα μπορέσουμε να επιτύχουμε τους στόχους για τον περιορισμό των ανθρωπογενών εκπομπών. Η ανακύκλωση από μόνη της δεν μπορεί να αντισταθμίσει τα διαρκώς αυξανόμενα επίπεδα κατανάλωσης.

Η **Οδηγία-Πλαίσιο για τα Απόβλητα του 2008** της Ευρωπαϊκής Ένωσης θέσπισε βασικές έννοιες που σχετίζονται με τη διαχείριση των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των ορισμών των αποβλήτων, της ανακύκλωσης και της ανάκτησης, καθώς και το θεωρητικό πλαίσιο της ιεράρχησης των αποβλήτων. Το σύστημα αυτό κατατάσσει τις στρατηγικές

διαχείρισης των αποβλήτων από τις πλέον έως τις λιγότερο περιβαλλοντικά ευνοϊκές, με τις πιο αποτελεσματικές στρατηγικές να βρίσκονται στην κορυφή.
Η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Μείωσης Αποβλήτων (EWWR) θέτει την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων στο επίκεντρο της ιεράρχησης των αποβλήτων. Οι γνωστές στρατηγικές των 3 «R» - **Μείωση** (Reduce), **Επαναχρησιμοποίηση** (Reuse), **Ανακύκλωση** (Recycle) - αποτελούν ένα βασικό σημείο εκκίνησης. Ωστόσο, η πρόληψη των αποβλήτων απαιτεί να κοιτάξουμε πέρα από αυτές τις τρεις δράσεις και να επανεξετάσουμε συνολικά τον τρόπο με τον οποίο παράγουμε, καταναλώνουμε και χρησιμοποιούμε τους πόρους.

Τα 10 R: ένα καλύτερο πλαίσιο για την πρόληψη των αποβλήτων

Τα 10 R της κυκλικής οικονομίας μάς βοηθούν να εξετάσουμε τους πολλούς τρόπους με τους οποίους μπορούμε να διατηρούμε τα προϊόντα και τα υλικά σε χρήση για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, μειώνοντας παράλληλα την ανάγκη για νέους πόρους.

Κατά σειρά προτεραιότητας (από την υψηλότερη προς τη χαμηλότερη), είναι τα εξής:

- Άρνηση/Αποφυγή (Refuse)
- Επανεξέταση (Rethink)
- Μείωση (Reduce)
- Επαναχρησιμοποίηση (Reuse)
- Επισκευή (Repair)
- Αποκατάσταση (Refurbish)
- Επανακατασκευή (Remanufacture)
- Επαναξιοποίηση (Repurpose)
- Ανακύκλωση (Recycle)
- Κομποστοποίηση/Ανάκτηση (Rot/Recover)

Μας καλούν να θέσουμε ένα πιο θεμελιώδες ερώτημα: ***«Χρειάζεται πραγματικά να καταναλώσουμε αυτόν τον πόρο εξαρχής και, εάν ναι, πώς μπορούμε να διατηρήσουμε την αξία του για όσο το δυνατόν περισσότερο;»***
Όσο υψηλότερο είναι το R, τόσο περισσότερο δίνουμε προτεραιότητα στην πρόληψη της δημιουργίας υλικών αποβλήτων εξαρχής. Επομένως, η μείωση των αποβλήτων μέσω των υψηλότερων R συμβάλλει περισσότερο στη διατήρηση της αξίας των υλικών πόρων και των προϊόντων, ενώ οι χαμηλότερες βαθμίδες R συνεπάγονται μεγαλύτερη απώλεια αξίας. Αυτό καταδεικνύει τη σύνδεση των οικονομικών και περιβαλλοντικών οφελών στο πλαίσιο μιας κυκλικής οικονομίας και μας καλεί να εξετάζουμε πάντα κατά πόσο είναι εφικτό να εφαρμοστούν στρατηγικές υψηλότερου R.

R0 – Άρνηση/Αποφυγή (Refuse)

Πριν αγοράσετε ή χρησιμοποιήσετε κάτι, σταματήστε για λίγο και αναρωτηθείτε αν το χρειάζεστε πραγματικά. Μπορείτε να αρνηθείτε το ίδιο το προϊόν ή τη συσκευασία του; Μπορείτε να καταστήσετε το προϊόν ή τη συσκευασία περιττά, χρησιμοποιώντας κάτι

εντελώς διαφορετικό; Για παράδειγμα, πρέπει τα λαχανικά μου να είναι και πάλι συσκευασμένα σε πλαστικό ή μπορούμε να το αποφύγουμε και έτσι να εξοικονομήσουμε εξ ολοκλήρου πόρους;

R1 – Επανεξέταση (Rethink)

Επανεξετάστε τον τρόπο με τον οποίο καλύπτετε τις ανάγκες σας – μπορείτε να δανειστείτε ή να μοιραστείτε ένα προϊόν αντί να αγοράσετε το δικό σας; Η ενοικίαση και ο δανεισμός προϊόντων αποτελούν σημαντικούς τρόπους εξοικονόμησης και διατήρησης των πόρων.

R2 – Μείωση (Reduce)

Χρησιμοποιήστε λιγότερους πόρους και δημιουργήστε λιγότερα απόβλητα. Επιλέξτε ανθεκτικά προϊόντα, αποφύγετε τις περιττές συσκευασίες και την άσκοπη κατανάλωση και κάντε συνειδητές επιλογές σχετικά με το τι πραγματικά χρειάζεστε.

R3 – Επαναχρησιμοποίηση (Reuse)

Δώστε στα προϊόντα μια δεύτερη, τρίτη ή ακόμη και δέκατη ζωή. Επιλέξτε επαναχρησιμοποιούμενες εναλλακτικές αντί για προϊόντα μίας χρήσης, αγοράστε μεταχειρισμένα, μοιραστείτε, ανταλλάξτε, ή δωρίστε προϊόντα σε κάποιον που μπορεί να τα χρησιμοποιήσει.

R4 – Επισκευή (Repair)

Διατηρήστε τα προϊόντα σε χρήση για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Επισκευάστε ό,τι έχει χαλάσει και συντηρείτε το, ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ξανά για τον αρχικό του σκοπό, αναπτύσσοντας παράλληλα δεξιότητες που πολλοί άνθρωποι έχουν πλέον ξεχάσει.

R5 – Αποκατάσταση (Refurbish)

Αποκαταστήστε και εκσυγχρονίστε ένα παλιό προϊόν, ώστε να συνεχίσετε να το χρησιμοποιείτε. Η ανακατασκευή παλιών κινητών τηλεφώνων, επίπλων ή η ανακαίνιση κτιρίων αποτελεί σημαντικό τρόπο παράτασης της χρήσης τους, ενώ παράλληλα εξοικονομούνται πόροι.

R6 – Επανακατασκευή (Remanufacture)

Μεταχειρισμένα αλλά λειτουργικά εξαρτήματα ενός παλιού προϊόντος μπορούν να ανακατασκευαστούν σε ένα νέο προϊόν με την ίδια λειτουργία και σε κατάσταση αντίστοιχη με καινούργιο. Για παράδειγμα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν συγκεκριμένα εξαρτήματα από έναν μεταχειρισμένο κινητήρα οχήματος για την κατασκευή ενός νέου κινητήρα αυτοκινήτου.

R7 – Επαναξιοποίηση (Repurpose)

Δώστε στα προϊόντα μια νέα λειτουργία. Όταν κάτι δεν μπορεί πλέον να εξυπηρετήσει

τον αρχικό του σκοπό, μπορεί να προσαρμοστεί ή να μετατραπεί σε κάτι διαφορετικό, αντί να καταλήξει στα απόβλητα;

R8 – Ανακύκλωση (Recycle)

Διατηρήστε τα υλικά στον κύκλο χρήσης όταν δεν είναι πλέον δυνατές επιλογές υψηλότερης αξίας. Η ανακύκλωση είναι απαραίτητη για την ανάκτηση πολύτιμων υλικών και την επεξεργασία τους ώστε να μετατραπούν σε νέα προϊόντα. Ωστόσο, η ανακύκλωση έρχεται μετά την πρόληψη, την επαναχρησιμοποίηση και άλλους τρόπους παράτασης της ζωής των προϊόντων.

R9 – Κομποστοποίηση/Ανάκτηση (Rot/Recover)

Το Rot αφορά την αξιοποίηση των θρεπτικών συστατικών μέσω της κομποστοποίησης και της επεξεργασίας οργανικών υλικών. Ωστόσο, η Ανάκτηση (Recovery) αναφέρεται στην αποτέφρωση αποβλήτων για την ανάκτηση ενέργειας και θα πρέπει να εξετάζεται μόνο όταν η διατήρηση του προϊόντος ή του υλικού σε χρήση δεν είναι πλέον εφικτή.

Η EWWR δεν αποδέχεται δράσεις που αφορούν την αποτέφρωση αποβλήτων.

Η EWWR ενθαρρύνει όλους - πολίτες, εκπαιδευτικά ιδρύματα, δημόσιες αρχές και οργανισμούς, επιχειρήσεις και συλλόγους - να κινηθούν προς τα ανώτερα επίπεδα της ιεράρχησης και να επικεντρωθούν στις δράσεις που προλαμβάνουν τη δημιουργία αποβλήτων πριν αυτά παραχθούν.

«Γιατί το καλύτερο απόβλητο είναι αυτό που δεν παράχθηκε ποτέ»

EUROPEAN WEEK FOR WASTE REDUCTION

EOAN
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ